

JAARVERSLAG

2011

COMMISSIE VOOR NUCLEAIRE
VOORZIENINGEN

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Verantwoordelijke uitgever:

de heer Luc Dufresne, voorzitter

Secretariaat:

Federale Overheidsdienst Economie,
K.M.O., Middenstand en Energie
Koning Albert II – laan 16
1000 Brussel

Wettelijk depot:

D/2012/2295/77

JAARVERSLAG

2011

COMMISSIE VOOR NUCLEAIRE
VOORZIENINGEN

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Inhoudsopgave

1.	Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	7
1.1	Oprichting	7
1.2	Samenstelling	7
2.	Opdrachten	9
3.	Wettelijke aspecten	11
3.1	Wettelijke aspecten betreffende het jaarverslag.....	11
3.2	Andere wettelijke aspecten.....	11
4.	Activiteiten.....	13
4.1	Vergaderingen	13
4.2	Opvolging adviezen	14
5.	Financiële aspecten	17
5.1	Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	17
5.2	Evolutie van de voorzieningen	18
6.	Eindbeschouwing.....	19

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

1.1 Oprichting

De wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 juli 2003 en gewijzigd bij de wet van 25 april 2007, richt bij artikel 3 een Commissie voor nucleaire voorzieningen op. Vóór deze wetwijziging werd deze Commissie Opgvolgingscomité genoemd. Verwijzingen naar deze vroegere benaming kunnen nog voorkomen in documenten van vóór de wetwijziging. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

1.2 Samenstelling

De Commissie voor nucleaire voorzieningen is samengesteld uit negen leden, 6 personen die de Belgische Staat vertegenwoordigen en drie leden die de kernprovisievenootschap vertegenwoordigen. De leden die de Belgische Staat vertegenwoordigen, hun respectieve plaatsvervangers en de raadgevende leden worden benoemd door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. De leden die Synatom vertegenwoordigen en hun plaatsvervangers worden per brief aangeduid.

De samenstelling werd, sinds het eerste koninklijk besluit van 16 februari 2004 tot benoeming van de leden van de Commissie voor nucleaire voorzieningen, verschillende keren aangepast. In 2010 en 2011 werden geen nieuwe leden benoemd door de regering, die ondertussen de lopende zaken beheerde. Om die reden is men bij de vorige samenstelling van de Commissie gebleven en kon er ook geen nieuwe voorzitter worden aangeduid. Het voorzitterschap werd door het oudst aanwezige lid in de zitting waargenomen zoals het huishoudelijk reglement het voorziet.

De volgende personen maakten in 2011 deel uit van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

Naam	Organisatie
Effectieve leden	
De heer J.-P. Arnoldi	Administrateur-generaal van de Thesaurie
De heer F. Possemiers	Voorzitter van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
De heer J.-P. Servais ¹	Voorzitter van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
De heer A. Boon	Voorzitter van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole
De heer L. Coene	Vice-gouverneur van de Nationale Bank van België
Mevrouw M.-P. Fauconnier	Directeur-generaal van de Algemene Directie Energie
De heer R. Leclère	Afgevaardigd bestuurder van Synatom
De heer R.-O. Leyssens	Bestuurder van Synatom
De heer C. De Groof	Directeur-generaal Strategie en Duurzame Ontwikkeling van Electrabel
Plaatsvervangende leden	
De heer J. Deboutte	Directeur bij het Agentschap van de Schuld
De heer K. Locquet	Hoofdadviseur bij de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
De heer E. Van Horenbeeck	Adviseur bij de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
De heer G. De Smet	Directeur-generaal Macro budgettaire dienst bij de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole
Mevrouw M. Lievens	Afdelingshoofd bij de Nationale Bank van België
De heer Th. Van Rentergem	Adviseur - generaal van de Algemene Directie Energie
De heer G. Cornelissen	Financieel Directeur van Synatom
De heer J. Van Vyve	Bestuurder van Synatom
De heer A. Sarens	Directeur Belgische Netparticipaties bij Electrabel
Raadgevende leden	
De heer W. De Roovere	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle
De heer J.-P. Minon	Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen
Afgevaardigden	
De heer J. Michiels	Expert bij het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle
Mevrouw B. Roger	Directie attaché bij de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen

¹ Tot 31 maart 2011 want door de Twin Peaks wet ging de bevoegdheid hiervoor naar de Nationale Bank van België.

2. Opdrachten

De wet van 11 april 2003, gewijzigd bij wet van 25 april 2007, bepaalt in zijn artikel 5 de opdrachten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

De Commissie voor nucleaire voorzieningen geeft advies, op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde overheden, omtrent:

- de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen, en evalueert periodiek de geschiktheid van deze methoden;
- het herzien van het maximale percentage van de fondsen die de tegenwaarde vormen van de desbetreffende provisies die de kernprovisievennootschap kan lenen aan kernexploitanten;
- de categorieën van activa waarin de kernprovisievennootschap het deel van deze fondsen, dat zij niet mag lenen aan kernexploitanten, investeert, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen controleert:

- de gegevens die de kernprovisievennootschap ter beschikking stelt over de toereikendheid van de provisies;
- de correcte toepassing van de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen;
- de voorwaarden waartegen de kernprovisievennootschap deze fondsen leent aan kernexploitanten, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd;
- de politiek van de kernexploitanten inzake voorrechten en hypotheek;
- de voorwaarden van de leningen die eventueel worden toegekend door de kernprovisievennootschap;
- de beschikbaarheid van de tegenwaarde van het bedrag van de in vorig punt bedoelde leningen, met inbegrip van de eventuele zekerheden, die door degenen die deze leningen hebben ontvangen, werden gesteld.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft in 2005 per brief bepaald dat de nodige gegevens om deze controletaak te kunnen uitvoeren (in uitvoering van artikel 7, § 1, eerste gedachtestreepje) haar uiterlijk moeten worden overgemaakt op het hetzelfde moment als het versturen van de uitnodiging voor de jaarlijkse algemene vergadering. De nodige gegevens werden tijdens het jaar 2011 door de kernprovisievennootschap aan de Commissie voor nucleaire voorzieningen verstuurd op 11 april 2011.

3. Wettelijke aspecten

3.1 Wettelijke aspecten betreffende het jaarverslag

Het artikel 8, § 1 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van zijn activiteiten voorlegt aan de minister die de Energie in zijn bevoegdheid heeft. De minister maakt dit verslag over aan de federale wetgevende Kamers en hij ziet er op toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt.

Dit verslag wordt voorgelegd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen voor 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken jaar en bevat de staat van zijn werkingskosten.

Het artikel 8, § 2 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat, de leden en het personeel van het secretariaat van de Commissie voor nucleaire voorzieningen gebonden zijn door het beroepsgeheim en dat zij de vertrouwelijke gegevens, die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan niemand mogen bekendmaken. Het jaarverslag bevat dan ook geen vertrouwelijke informatie.

3.2 Andere wettelijke aspecten

Het koninklijk besluit dat de modaliteiten en de werkingskosten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen bepaalt, werd door de regering van lopende zaken niet behandeld.

De wet van 11 april 2003 wordt normaal gezien op het eind van elk jaar gewijzigd door de wet diverse bepalingen om de Belgische Staat toe te laten in het kader van de openbare dienstverlening een repartitiebijdrage te vragen aan de kernexploitanten. De voorziene aanpassing eind 2011 werd slechts in het begin van 2012 doorgevoerd door de wet houdende diverse bepalingen van 8 januari 2012, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 11 januari 2012. De toevoegingen lieten de Belgische Staat toe om voor de vierde maal een repartitiebijdrage te vragen ten belope van 250 miljoen euro voor het jaar 2011. Deze wetswijziging droeg de kernprovisievennootschap op om dit bedrag voor te schieten en de individuele bijdragen terug te vorderen van de kernexploitanten of gelijkgestelden.

4. Activiteiten

4.1 Vergaderingen

In 2011 is de Commissie voor nucleaire voorzieningen 4 maal samengekomen.

Datum	Type
31 januari 2011	Vergadering
31 mei 2011	Vergadering
13 september 2011	Vergadering
14 december 2011	Vergadering ²

De volgende punten werden besproken tijdens de vergaderingen:

- de bespreking van de jaarlijkse informatie van de kernprovisievennootschap;
- naar aanleiding van het uitblijven van een kredietrating van de NV SPE of een garantiestelling door de moedermaatschappij EDF, zoals beslist door de Commissie in 2010, heeft de handelsrechtbank van Brussel op 4 april 2011 een uitspraak gedaan in de betwisting hierrond tussen de kernprovisievennootschap en de NV SPE. Hierdoor moest de totaliteit van de geleende voorzieningen worden terugbetaald aan Synatom wat de NV SPE dan ook gedaan heeft. De NV SPE heeft wel beroep aangetekend tegen deze uitspraak.
- de repartitiebijdrage van 250 miljoen euro voor het jaar 2010 werd betaald door de kernprovisievennootschap aan de Belgische Staat. Er is nog steeds een betwisting tussen de kernexploitanten over het te gebruiken referentiejaar.

² Nadien heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen vastgesteld, dat ze tijdens deze vergadering niet geldig was samengesteld en heeft deze vergadering als onbestaande verklaard. De besprekingen en de beslissingen zijn in 2012 hernomen.

- de uitvoering van artikel 14, §7 van de wet, met name de toekenning van 10 procent van de 25 procent van de voorzieningen die niet kunnen geleend worden aan de kernexploitanten, aan projecten en vennootschappen. Het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) had interesse om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Uiteindelijk hebben ze gekozen voor een lening van de Schatkist.
- er werden in 2011 geen nieuwe leningen afgesloten ten gevolge van het vrijkomen van een deel van de lening aan Elia. Er waren wel gesprekken tussen Synatom en een aantal distributienetbeheerders.
- de driemaandelijke bespreking van de ratio D/D+E van Electrabel en de invloed van de overname van International Power hierop. Er was in 2010 beslist dat er een certificering van de bedrijfsrevisor moest komen gezien de geconsolideerde rekening van Electrabel niet meer publiek is. De leden hebben vanaf 2011 een attest van de bedrijfsrevisor ontvangen.
- de kredietrating van Electrabel.
- het lidmaatschap van de CBFA, het huidige FSMA, van de Commissie.
- de gewijzigde participatie in Powertech Uranium Corp. van de kernprovisievennootschap.
- het jaarverslag 2010.

De controletaken van de Commissie voor nucleaire voorzieningen werden op een permanente wijze vervuld op basis van de ter beschikking gestelde of gevraagde informatie.

4.2 Opvolging adviezen

In 2010 is er een driejaarlijkse herevaluatie geweest van de methodologie voor het berekenen van de voorzieningen. De Commissie heeft toen na het inwinnen van het eensluidend advies van NIRAS een advies uitgebracht waarin zij gedeeltelijk akkoord ging met de methodologie en de berekeningen van de voorzieningen zoals ze zijn voorgesteld in het rapport Synatom 2010. De Commissie volgde voorlopig de besluiten van het eensluidend advies van NIRAS maar had in haar advies van 22 november 2010 wel voorzien dat er binnen het jaar twee bijkomende studies moesten komen over een aantal aspecten en dat in functie van de resultaten hiervan nog aanpassingen konden gebeuren.

Het secretariaat heeft de studies binnen de vooropgestelde termijn ontvangen en wou deze laten bespreken tijdens de vergadering van de Commissie van 14 december 2011 zoals voorzien.

Na deze vergadering zijn er twee problemen gerezen, met name de Commissie die niet in aantal was op het moment van de vergadering en de noodzaak om al dan niet een nieuw eensluidend advies van NIRAS te vragen. NIRAS heeft begin 2012 beslist beroep aan te tekenen bij de Raad van State tegen de beslissing van de Commissie van 14 december 2011.

De Commissie heeft dan in haar volgende vergadering (in 2012) vastgesteld:

- dat de vergadering van de Commissie van 14 december 2011 niet het nodige quorum had bereikt en dus niet rechtsgeldig kon samenkomen;
- de beslissing die genomen werd tijdens deze vergadering hierdoor niet bestaande is.

De Commissie heeft beslist de vergadering van 14 december 2011 te hernemen in de eerstvolgende vergadering.

5. Financiële aspecten

5.1 Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Het artikel 9 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de werkingskosten, de kosten van de adviezen en de studies gevraagd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen, ten laste zijn van de kernprovisievennootschap. Deze laatste rekent ze door aan de kernexploitanten en aan gelijkgestelde vennootschappen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 werd door de regering van lopende zaken niet meer aangenomen. De praktische werking van de Commissie is daardoor nog niet vastgelegd. Het koninklijk besluit is ondertussen opnieuw aan de voogdijoverheid verstuurd. De financiële weerslag van de werking van de Commissie voor nucleaire voorzieningen kan dus nog niet worden weergegeven.

Het koninklijk besluit van 1 mei 2006, ter uitvoering van artikel 9 van de wet van 11 april 2003, legt het maximaal bedrag van de jaarlijkse werkingskosten van de Commissie en van de kosten van externe adviezen, vast op vijfhonderdduizend euro per jaar. De wetswijziging van 25 april 2007 heeft echter bepaald dat het maximaal bedrag jaarlijks, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, moet worden bepaald. Dit kan pas na de aanneming en publicatie van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten.

De kosten voor de eensluidende adviezen van de NIRAS alsook de zitpenningen zijn door het ontbreken van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten nog niet afgerekend. Wel werden de administratieve kosten van het vast secretariaat, onder de vorm van het salaris van een administratief assistent voor 2011, ten laste gelegd van de kernprovisievennootschap.

5.2 Evolutie van de voorzieningen

Tabel: Voorzieningen 2003-2011

(afgerond in miljoen euro)

	31/12/2003	31/12/2004	31/12/2005	31/12/2006	31/12/2007
Ontmanteling	990	1.379	1.448	1.521	1.742
Bestraalde Splijtstoffen	2.606	2.655	2.855	3.012	3.163
TOTAAL	3.596	4.034	4.303	4.533	4.905
	31/12/2008	31/12/2009	31/12/2010	31/12/2011	
Ontmanteling	1.829	1.920	2.231	2.343	
Bestraalde Splijtstoffen	3.399	3.654	3.923	4.204	
TOTAAL	5.228	5.574	6.154	6.547	

6. Eindbeschouwing

In het jaar 2011 waren er relatief weinig nieuwe elementen voor de Commissie nucleaire voorzieningen. Toch verliep niet alles van een leien dakje. Het functioneren van de Commissie werd op verschillende vlakken bemoeilijkt:

- A. De samenstelling van de Commissie: door de regering van lopende zaken werden geen nieuwe benoemingen doorgevoerd. Hierdoor was het moeilijk om binnen de oude constellatie in aantal te zijn voor de vergaderingen. Het huishoudelijk reglement voorziet immers dat om geldig te vergaderen er zeven van de negen leden aanwezig moeten zijn.
- B. De vertegenwoordiging van de vroegere CBFA binnen de Commissie werd door de overgang van bevoegdheden naar de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) op 1 april 2011 gewijzigd. Hierdoor werd het probleem om in voldoende aantal te zijn op een vergadering nog versterkt. Tevens heeft de NBB door deze wijziging een dubbele vertegenwoordiging gekregen binnen de Commissie.
- C. Door het ontbreken van het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 beschikt de Commissie nog steeds niet over eigen werkingsmiddelen. Tevens kunnen hierdoor de facturen voor de gevraagde adviezen niet betaald worden.
- D. De concrete uitvoering van het artikel 14, §7 van de wet blijkt in de praktijk moeilijker voor alle partijen dan gedacht.

Tevens werd er, op initiatief van de toenmalige minister van Klimaat en Energie, op 28 en 29 maart 2011 door de FOD Economie en NIRAS een rondetafelconferentie over de nucleaire voorzieningen georganiseerd. Hieruit bleek dat:

- de wet van 11 april 2003 voor verbetering vatbaar is;
- een systeem van nucleaire voorzieningen bovenal coherent en volledig moet zijn;
- de verbetering van het Belgische systeem van nucleaire voorzieningen ervoor moet zorgen dat voldoende middelen beschikbaar zijn op het gewenste ogenblik;
- een zekere harmonisering op Europees vlak nuttig zou zijn.